

Dosarul nr. 2ra-328/2022
2-20147965-01-2ra-04042022

Prima instanță: Judecătoria Comrat, sediul Central (V. Hudoba)
Instanța de apel: Curtea de Apel Comrat (L. Caraianu, A. Mironov, S. Gubenco)

Î N C H E I E R E

01 iunie 2022

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecători

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de Dmitri Dimov, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Dmitri Dimov împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești,

împotriva deciziei din 24 februarie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 24 noiembrie 2020, Dmitri Dimov a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, precum și compensarea cheltuielilor pentru asistență juridică.

În motivarea acțiunii a indicat că, la 20 decembrie 2011, de către CNA DGT Sud a fost intentată cauza penală pe faptul comiterii infracțiunii prevăzute de alin. (2) lit. b), c) art. 324 din Codul penal, iar la 22 decembrie 2011, fiind reținut în cadrul investigării acestei cauze penale.

La 23 decembrie 2011, de către Procuratura Anticorupție i-a fost înaintată învinuirea, acțiunile dânsului fiind calificate drept infracțiune prevăzută de art. 324 alin. (2) lit. b) și c) din Codul penal.

La 22 decembrie 2011, examinând demersul procurorului Procuraturii Anticorupție cu privire la aplicarea arestării preventive în privința învinuitului, judecătorul de instrucție al Judecătoriei Cahul, a dispus respingerea demersului procurorului privind aplicarea arestării preventive în privința învinuitului, aplicând

în privința lui Dimov Dmitri, măsura preventivă arestarea la domiciliu, eliberând mandat de arest pe un termen de 30 zile.

Prin decizia din 03 ianuarie 2012 a Curții de apel Cahul, a fost admis recursul procurorului, încheierea judecătorului de instrucție al Judecătoriei Cahul din 24 decembrie 2012 a fost casată, iar în privința sa a fost aplicată măsura preventivă sub formă de arestare preventivă.

Prin aceeași decizie instanța a obligat procurorul care conduce urmărire penală să înștiințeze Organul de tutelă și curatelă al raionului Ceadâr-Lunga pentru aplicarea măsurii de ocrotire față de minorul xxxx, născut la xxxx, care domicilia cu reclamantul.

A menționat că, indicația enunțată nu a fost executată de către procuror și întreaga perioadă de arestare preventivă, fiul său minor se afla sub tutela vecinilor și persoanelor străine, încât soția sa se afla peste hotarele Republicii Moldova.

Prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 18 ianuarie 2012 i-a fost adusă învinuirea în comiterea infracțiunii prevăzute de lit. b) și c) alin. (2) art. 324 din Codul penal, fiind modificată învinuirea înaintată anterior la 23 decembrie 2011.

Prin încheierea judecătorului de instrucție a Judecătoriei Cahul din 20 ianuarie 2012 a fost respins ca neîntemeiat demersul procurorului privind aplicarea arestării preventive în privința învinuitului, fiind stabilită măsura preventivă liberarea provizorie pe cauțiune.

La 22 ianuarie 2012, Procuratura Anticorupție a întocmit rechizitoriu la cauza penală nr. 2011156124 privind învinuirea lui Dimov D.V. în comiterea infracțiunii prevăzute de lit. b) și c) alin. (2) art. 324 din Codul penal, cauza penală fiind expediată în instanță pentru examinare în ordinea art. 296 din Codul de procedură penală.

Prin ordonanța procurorului din 17 octombrie 2012, învinuirea înaintată lui Dimov Dmitri a fost modificată în instanța de judecată, fiindu-i incriminată comiterea infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (2) lit. b) și d) din Codul penal.

Prin sentința din 24 decembrie 2012 a Judecătoriei Ceadâr-Lunga, Dimov Dmitri Vasili a fost achitat din motivul lipsei în acțiunile sale ale elementelor infracțiunii.

Prin decizia din 29 iunie 2015 a Curții de Apel Comrat, au fost admise cererile de apel depuse, însă a fost menținută sentința contestată în partea lui Dimov Dmitri Vasili.

Prin decizia din 16 februarie 2016 a Curții Supreme de Justiție, a fost admis recursul ordinar declarat de procurorul în procuratura UTA Găgăuzia, decizia din 29 iunie 2015 a Curții de Apel Comrat, în partea lui Garizan Leonid a fost casată, și trimisă pentru rejudecarea cauzei la Curtea de apel Comrat, în alt complet de judecată.

Prin decizia din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat, au fost admise cererile de apel depuse, sentința din 24 decembrie 2012 a Judecătoriei Ceadâr-Lunga a fost casată în privința lui Garizan Leonid, și a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute art. 27, lit. d) alin. (2) art. 190 din Codul penal.

Prin decizia din 05 februarie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul ordinar declarat de către procuror asupra deciziei din 13 iunie 2018 a Curții de Apel Comrat a fost admis, decizia menționată a fost casată și cauza penală în privința lui Garizan Leonid a fost expediată pentru rejudecarea la Curtea de apel

Comrat, într-un alt complet de judecată, iar apoi transmisă pentru examinare în fond la Curtea de apel Cahul.

Prin decizia din 23 ianuarie 2020 a Curții de Apel Cahul, au fost admise cererile de apel, sentința din 24 decembrie 2012 a Judecătorei Ceadâr-Lunga a fost casată în partea învinuirii lui Garizan Leonid în comiterea infracțiunii prevăzute art. 27, lit. d) alin. (2) art.190 din Codul penal și în partea dată în privința lui Garizan Leonid a fost pronunțată sentința de achitare.

Prin decizia din 08 iulie 2020 a Curții Supreme de Justiție, recursul ordinar declarat de către procuror asupra deciziei colegiului penal Curții de Apel Comrat din 23 iunie 2020 a fost respins ca fiind inadmisibil.

Prin urmare, reclamantul indică că în privința sa este o sentință de achitare care a intrat în vigoare.

În opinia reclamantului, în urma efectuării ilegale a urmăririi penale în privința sa, tragerii ilegale la răspunderea penală, i-au fost cauzate suferințe psihice considerabile și prejudiciul moral esențial.

Astfel, consideră că, statul este subiectul răspunderii care repară prejudiciul moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, care ilegal au încălcat drepturile nepatrimoniale (onoarea, demnitatea, inviolabilitatea personală), și prin ce i-au cauzat suferințe psihice esențiale, este obligat să compenseze prejudiciul moral cauzat în formă stabilită de legislație (prin compensare în echivalent bănesc). Consideră că, infracțiunea imputată face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave.

De asemenea, a notat că, durata urmăririi penale și examinării judecătorești a fost din 22 decembrie 2011 până la 08 iulie 2020, ce a constituit aproximativ 8 ani și jumătate, un timp excesiv de lung, fiind petrecute peste 50 de ședințe de judecată.

Rezonanța, pe care a primit-o societatea cu privire la învinuirea sa și consecințele, natura drepturilor personale încălcate și locul lor în sistemul valorilor umane, caracterul și gravitatea suferințelor psihice și consecințele lor pentru sănătatea, demnitatea și perspectivele profesionale.

La fel, scăderea aprecierii sociale, a calităților personale (morale și etice) ca cetățean și membru al societății, a dus la scăderea auto-aprecierii interne a calităților personale.

A subliniat că, reputația sa a avut de suferit în fața opiniei publice.

A relevat că, fiul său minor în perioada aflării sub arestare preventivă din 03 ianuarie 2012 până la 20 ianuarie 2012 se afla sub supravegherea persoanelor străine.

Consideră, că la determinarea mărimii compensării, necesită a fi apreciată starea emoțională a persoanei căreia i-a fost cauzat prejudiciu.

Astfel, consideră compensația bănească în mărime de 500 000 de lei ca fiind proporțională încălcărilor și incomodităților pe care a fost nevoit să le suporte în urma acțiunilor ilegale comise în privința sa.

Prin hotărârea din 25 iunie 2021 a Judecătorei Comrat, sediul Central, a fost admisă parțial cererea de chemare în judecată, a fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dmitri Dimov suma de 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral și suma de 10 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru asistenta juridică.

Prin decizia din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, s-au admis apelurile declarate de către Dmitri Dimov și Ministerului Justiției, a fost casată hotărârea din 25 iunie 2021 a Judecătoriei Comrat, sediul Central cu emiterea unei hotărâri noi prin care s-a admis cererii de chemare în judecată, a fost încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dmitri Dimov suma de 50 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, suma de 5 000 de lei cu titlu de prejudiciu material și suma de 5 000 de lei cu titlu de cheltuieli de judecată suportate pentru asistenta juridică, în rest a respins cererea de chemare în judecată.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a apreciat ca fiind corectă concluzia primei instanțe privind necesitatea încasării de la pârât a compensației pentru prejudiciul moral, însă Colegiul a considerat greșit cuantumul compensației stabilit de către prima instanță în mărime de 30 000 de lei.

Astfel, instanța ierarhic inferioară a notat că nu poate fi admisă integral pretenția reclamantului privind repararea prejudiciului moral în sumă de 500 000 de lei or, suma de 50 000 de lei este una întemeiată și proporțională cu prejudiciul suferit de către reclamant și poate servi drept compensație suficientă pentru suferințele psihice și fizice suportate de reclamant în urma acțiunilor ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

La 24 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Dimov Dmitrii a declarat recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea deciziei contestate cu adoptarea unei decizii noi privind admiterea integrală a acțiunii (f.d. 84-92).

În motivarea recursului a reiterat argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

La 26 ianuarie 2022, prin intermediul oficiului poștal, Procuratura Generală a Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea deciziei contestate cu adoptarea unei decizii noi privind respingerea acțiunii (f.d. 118-120 verso).

În motivarea recursului a indicat că urmează a fi reparat prejudiciul cauzat anume prin acțiunile ilegale ale organului de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești.

Totodată, analizând materialele cauzei, recurentul a ajuns la concluzia că acțiunile organelor de urmărire penală în contextul circumstanțelor la caz au fost întemeiate și legale, din care considerente pretențiile reclamantului nu se încadrează în prevederile Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

A remarcat că, acțiunile procurorului precum înaintarea învinuirii, aplicarea măsurii preventive și alte acțiuni procesuale au fost condiționate de temeuri rezonabile că aceasta a participat la săvârșirea infracțiunii, existând riscul eschivării lui de la urmărirea penală și împiedicarea stabilirii adevărului în cauza penală respectivă.

Cu atât mai mult, în cadrul urmăririi penale pe cauza nominalizată nu a fost emis nici un act procedural prin care să fie stabilite ca fiind ilegale acțiunile organului de urmărire penală și procuraturii, respectiv au fost în strictă conformitate cu prevederile legale și au fost îndreptate pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă a tuturor circumstanțelor cauzei penale.

În opinia recurentului, examinând apelul, instanța nu a expus concluzia cu privire la toate argumentele invocate de apelant, și anume că în cadrul urmăririi penale pe cauza penală careva încălcări prin care să fie lezate drepturile

reclamantului nu au fost comise. Mai mult, informația despre învinuirea lui Dimov Dmitrii și despre mersul urmăririi penale nu a avut rezonanța în societate și nu a fost publicată în mass-media și nu sunt prezentate probe confirmative în acest sens. Precum și despre faptul că nu au fost prezentate dovezi care ar confirma caracterul și gradul suferințelor psihice sau alte argumente care au stat la baza stabilirii mărimii compensației pentru repararea prejudiciului moral conform art. 11 din legea nominalizată.

La 03 martie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Comrat, solicitând casarea deciziei contestate cu adoptarea unei decizii noi privind respingerea integrală a acțiunii (f.d. 110-115).

În motivarea recursului a reiterat argumentele indicate în cererea de chemare în judecată și cererea de apel.

Suplimentar a invocat că, pentru angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penale, sunt necesare unele condiții speciale, anume existența faptei ilicite. Or, la materialele cauzei nu există nici-un act emis de către judecătorul de instrucție sau de către instanța de judecată prin care acțiunile organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată ar fi fost declarate ilegale.

În opinia recurentului, toate acțiunile întreprinse de organul de urmărire penală au fost autorizate sau supuse controlului judecătoresc în limitele Codului de procedură penală. Astfel, prejudiciul moral urmează a fi privit ca o compensare și nicidecum ca obținerea unor foloase necuvenite.

A notat că, reclamantul nu au probat nici faptul că informația privind învinuirea sa a avut o rezonanță în societate, a fost discutată activ de către societate și a avut un impact negativ asupra sa sau asupra poziției sale sociale și este rezultatul acțiunilor organului de urmărire penală.

Nu poate fi neglijat faptul că în privința acestuia au fost întreprinse doar măsuri procesuale legale care erau prevăzute de legislația procesual penală și care urmau de a fi întreprinse pentru cazul de infracțiune săvârșirea căreia era imputată acestuia.

Consideră că, în privința reclamantului toate măsurile procesuale ce au fost întreprinse sunt prevăzute de lege, care sunt necesare într-o societate democratică, au un scop legitim de a asigura lupta cu criminalitatea și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării lor.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel. Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Decizia din 01 decembrie 2021 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată părților prin intermediul oficiului poștal la 03 ianuarie 2022 (f.d. 54, vol. II), fiind recepționate de către Dmitri Dimov la 06 ianuarie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 10 ianuarie 2022 și Procuratura Generală a Republicii Moldova la 12 ianuarie 2022. Astfel recursurile depuse de Dmitri Dimov la 24 ianuarie 2022, Ministerul Justiției al Republicii Moldova la 03 martie 2022 și Procuratura Generală a Republicii Moldova la 26 ianuarie 2022, sunt în termen.

În conformitate cu art. din 439 alin. (2) și (3) din Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității

recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

La 04 aprilie 2022, Curtea Supremă de Justiție a comunicat intimațiilor recursurile depuse de Dmitri Dimov, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova, informând despre necesitatea depunerii referinței în termen de o lună de la data primirii scrisorii (f.d. 134, vol. II).

La 20 aprilie 2022, Procuratura Generală a Republicii Moldova a depus referință pe marginea recursului declarat de către Dmitri Dimov, solicitând respingerea recursului declarat de către Dmitri Dimov.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Astfel, instanța de recurs reține că examinarea chestiunii privind admisibilitatea recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă.

La caz, Colegiul constată că argumentele invocate în cererile de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurențelor cu decizia instanței de apel, nu constituie temei de casare a deciziei recurate, or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanța de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural, și anume, dacă se invocă că instanța judecătorească a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Din recursurile declarate nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanța de judecată nu este absolut. Există limitări implicit admise [cauza

Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că, modul de aplicare a articolului 6 CEDO procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (a se vedea Botten împotriva Norvegiei, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-I, p. 141, § 39).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (Helmerts împotriva Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului.

Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nici o referire cu privire la fondul recursului.

Având în vedere cele expuse, Colegiul consideră că recursurile declarate de Dmitri Dimov, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă și, drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 433 lit. a), 440 alin. (1) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de Dmitri Dimov, Ministerul Justiției al Republicii Moldova și Procuratura Generală a Republicii Moldova.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Svetlana Filincova

judecători

Galina Stratulat

Victor Burduh